TURINYS

Pratarmė VII
Preface IX

Sudurtinių vietovardžių antrųjų sandų
ir sudėtinių vietovardžių antrųjų dėmenų,
kurių kilmė neaiškinama, sąrašas XI

Literatūros ir šaltinių papildymų sutrumpinimai XV

Objektų nuorodų sutrumpinimai XVIII

Paplitimo (lokalizacijos) nuorodų
sutrumpinimai XX

Kiti sutrumpinimai XXXIII

I, Į, Y 1

J 92

PRATARMĖ

Lietuvos vietovardžių žodyno IV tome publikuojami ir analizuojami raidėmis *I*, *Į*, *Y* ir *J* prasidedantys lietuvių vietų vardai. Ši išspausdinta toponimijos dalis, be kita ko, skaitytojams ir tyrėjams suteiks galimybę susipažinti su vietovardžių, turinčių rytų aukštaičiams būdingą prielinksnį *In* ir priešdėlį *In-*, visuma, pažvelgti į labai gausius toponimų, kilusių iš būdvardžių *ìlgas*, *-à*, *júodas*, *-à*, lizdus, atskleidžiančius darybos būdų (tipų) ir kilmės motyvų įvairovę ir apskritai mūsų tautos kalbinės kūrybos galias. Esant duomenų, greta jau žinomų hipotezių žodyne pateikiama ir naujų vietovardžių kilmės galimybių (*Imulìškis*, *Ìngavangis*, *Iñketras*, *Ìrkamatis*, *Įsrà*, *Jaučiavariaĩ*, *Jotonìškiai*, *Júodėnai*, *Júostaviečiai* ir kt.), aiškinant kai kurių toponimų kilmę remiamasi istorinės onimijos faktais (*Ylakiaĩ*, *Ìlzenbergas*, *Indùčiai*, *Ivonė́nai*, *Jaunódava*, *Jedžiõtai* ir kt.). Tai tik keli šiam tomui būdingi bruožai, o norint pajusti jo vietovardžių pasaulio esmę reikalinga perskaityti kiekvieną lizdą, kiekvieną žemės vardą.

Kaip jau rašyta III žodyno tome, prieduose nepateikiamas visas panaudotos literatūros sąrašas, pridedamos tik naujos, nuo IV tomo atsiradusios, pozicijos. Visą literatūrą galima rasti I ir II tome. Pakartojami tik objektų nuorodų, paplitimo vietų sutrumpinimų, kitų sutrumpinimų sąrašai ir truputį papildytas sudurtinių vietovardžių antrųjų sandų ir sudėtinių vietovardžių antrųjų dėmenų, kurių kilmė neaiškinama, sąrašas.

Lietuvos vietovardžių žodyno IV tomą rašė: Laimutis Bilkis (*Į́balė–Ìžupis*; *Jamantỹnė–Junoniū upẽlis*; *Juõkadaras–Juozapotė́nas*; *Jurgeliaĩ–Jūrìnė*, pastarąjį su Alma Ragauskaite; *Jùriniškis–Južū pélkė*), Grasilda Blažienė (*Jabalẽlis–Jalvìckas*); Dalia Sviderskienė (*Juocẽliškis–Júodžkelis*), Alma Ragauskaitė (*Juozauskỹnė–Jurgelevičỹnė*; *Jurgeliaĩ–Jūrìnė*, pastarąjį su Laimučiu Bilkiu). Visą žodyno tekstą redagavo Laimutis Bilkis ir Alma Ragauskaitė.

Knygos rengėjai nuoširdžiai dėkoja Valstybinei lietuvių kalbos komisijai, skyrusiai lėšų dar vienam *Lietuvos vietovardžių žodyno* tomui išleisti, taip pat recenzentėms dr. Ilonai Mickienei, dr. Antai Trumpai, maketuotojui Sauliui Juozapaičiui, doktorantui Pavelui Skorupai, į anglų kalbą išvertusiam šią pratarmę.

Laimutis Bilkis

PREFACE

Volume IV of *The Dictionary of Lithuanian Toponyms* presents the analysis of Lithuanian place names that begin with the letters *I*, *Į*, *Y*, and *J*. This published part of the toponymy, will, among other things, gives readers and researchers access to the entirety of place names with the Eastern Aukštaitean preposition *In* and prefix *In-* as well as the opportunity to look at a very rich corpus of toponyms derived from the adjectives Lith. *ìlgas*, *-à* 'long', *júodas*, *-à* 'black' revealing the diversity of ways (types) and motives of origin and, in general, the linguistic creative powers of our nation. In addition to the already known hypotheses, the dictionary provides some new possibilities for the origin of place names (*Imulìškis*, *Ìngavangis*, *Iñketras*, *Ìrkamatis*, *Įsrà*, *Jaučiavariaĩ*, *Jotonìškiai*, *Júodėnai*, *Júostaviečiai* etc.) and the interpretation of the origin of some toponyms with reference to the facts of historical onimony (*Ylakiaĩ*, *Ìlzenbergas*, *Indùčiai*, *Ivonė́nai*, *Jaunódava*, *Jedžiõtai* etc.). These are just a few features of the current volume. To feel the essence of the world of place names presented in this edition, one has to read every nest, every place name.

As it is already stated in the Preface of Volume III, a complete list of sources and references is not provided in the appendices of the current edition and is limited to the new entries relevant to Volume IV. However, for the reader's convenience, the full lists of objects references, abbreviations of objects' localizations, as well as slightly supplemented lists of second components of compound place names and second elements of compound place names of unexplained origin are provided.

Volume IV of *The Dictionary of Lithuanian Toponyms* was written by Laimutis Bilkis (*Į́balė–Ìžupis*; *Jamantỹnė–Junoniū̃ upẽlis*; *Juõkadaras–Juozapotė́nas*; *Jurgeliaĩ–Jūrìnė*, the latter is co-written with Alma Ragauskaitė; *Jùriniškis–Užū̃ pélkė*), Grasilda Blažienė (*Jabalẽlis–Jalvìckas*); Dalia Svi-

derskienė (*Juocẽliškis–Júodžkelis*), Alma Ragauskaitė (*Juozauskỹnė–Jurgelevičỹnė*; *Jurgeliaĩ–Jūrìnė*, the latter is co-written with Laimutis Bilkis). The entire text was edited by Laimutis Bilkis and Alma Ragauskaitė.

The authors express their heartfelt gratitude to the State Commission of the Lithuanian Language (Lith. Valstybinė lietuvių kalbos komisija) for funding the publication of one more volume of *The Dictionary of Lithuanian Toponyms*. The authors are also grateful to the reviewers Dr. Ilona Mickienė and Dr. Anta Trumpa, layout designer Saulius Juozapaitis, and doctoral student Pavel Skorupa for the translation of this preface.

Laimutis Bilkis